GAZETA KRAKOWSKA

Nro 29.

Z KRAKOWA DNIA 9 KWIETNIA 1823 ROKU WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 31 Marca.

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KROLA POLSKIEGO &c. &c. &c
XIĄZĘ NAMIESTNIK KROLEWSKI
w Radzie Stanu.

Zważaiąc, iż Straż Celna graniczna, dla dobra ogółu kraiu, i zabezpieczenia dochodów Skarbu, na punktach naybliższych granicy, pomieszczoną nieodzownie bydź winna; Zważaiąc, iż bez względu na to, niektórzy z właścicieli gruntowych wzbraniaią się za opłatą nawet dawać mieszkania dla teyże Straży; na przełożenie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu postanowiliśmy i stanowiemy co następuie:

Art: 1. Każden właściciel domów i budowli mieszkalnych w miastach, wioskach, lub też odosobniono nad granicą Królestwa leżących, obowiązanym iest dać dla Nadstrażników, Strażników konnych, oraz pieszych granicznych, mieszkanie w tychże domach, a to za wynagrodzeniem przez tychże z pensyy im ze Skarbu oznaczonych płacić się maiącem, w tym sposobie: iż Nadstrażnik rocznie aż do kwoty zł. pol. 100, wyraźnie złotych polskich sto, Strażnik konny aż do kwoty zł. pol. 40, wyraźnie złotych polskich czterdzieści, Strażnik zaś pieszy aż do kwoty zł. pol. 30, wyraźnie złotych polskich trzydzieści, płacić właścicielowi domu, do którego wkwaterowanym zostanie, ieśli się na niższą kwotę dobrowolnie z nim nie umówi, obowiązanym będzie.

Art: 2. Właściciele domów, artykułem poprzednim wzmiankowani, wyższego wynagrodzenia nad powyżey oznaczone domagać się nie mogą. Jaka zaś część zamieszkania za powyższe wynagrodzenie odstąpioną bydź winna, Kommissyia Woiewódzka w każdym szczegółowym przypadku, gdzie dobrowolna nie zaydzie umowa, tak ią oznaczyć obowiązaną będzie, iżby taż część mieszkania zastosowaną była do konieczney tylko potrzeby Nadstrażników, Strażników konnych i pieszych.

Wykonanie ninieyszego postanowienia Naszego Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, umieszczenie zaś go w Dzienniku Praw Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości polecamy.

Działo się w Warszawie na posie-

dzeniu Rady Administracyyney, dnia 4 Marca 1823 r.

(podpisano) *Zaiączek*.

Minister Prezyduiący w Kommisyi Rządowey Przychodów i Skarbu.

(podpisano) X. X. *Lubecki*.

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) *Kossecki*.

Zgodno z Oryginałem:

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) *Kossecki*.

Zgodno z Wypisem:

Minister Sprawiedliwości

M. Badeni.

Za Sekretarza Jeneralnego,

Szef Biòra K. *Hoffmann*.

Z Paryża d. 22 Marca.

Na wczorayszem posiedzeniu izby Deputowanych znaydowało się około 36 członków lewey strony, ponieważ zdawana była sprawa o prośbach. P. Reveliere zdaiący w imieniu kommissyi sprawę mówił naprzód o prośbie P. Gueroult z Cherburga, kawalera orderu S. Ludwika, który żądał, aby izba pociągnęła do odpowiedzi Xcia Decazes za czyny, które mu P. Clausel Coussergues wymienił; lecz izba postanowiła względem niey porządek dzienny. Potem mówił o prośbach o utrzymanie pokoiu kupców i żeglarzów z Bordeaux, Bethaucourt, Aunny, Lill, Rouen, Guivry, Morlaix, Binic i Porttrieu. P. Reveliere po długiey mowie, którą mu aż przerywano, wniosł przystąpienie względem nich do porządku dziennego. P. Lainé, który po nim mówił, żądał, aby prośby odesłane były do Ministrów. Wyraził, iż proszący nie zaprzeczaią Królowi prawa wydawania woyny i zawierania pokoiu, żądaią tylko pokoiu, ieżeli niema ważnych do woyny powodów. P. de Sesmaison był za porządkiem dziennym, a P. Hyde de Neuville za odesłaniem do Ministrów. Mówił obszernie i usiłował okazać, iż proszący nie maią przyczyny lękać się zdrożenia osadniczych towarów; bo gdyby nawet Hiszpanie dosyć potężnemi byli, iak nie są, do przecięcia dowozu, tedy starać się będą Anglicy, Amerykanie i Szwedzi, ażeby nam na nich nie zbywało. Mowią nam zawsze o Anglikach, że nie dozwolą się naszem okrętom przetrząsać. Anglicy, moim przekonaniem, chcieć będą tego wszystkiego, co prawo narodów dozwala, a Francyia niczego więcey nie będzie żądać, iak tylko zachowania traktatu Utrechtskiego, od którego nigdy nie odstąpiła. Dla czegoż mielibyśmy Angielskie okręty przetrząsać? Szanuiemy prawa wszystkich narodów, i chcemy, aby nasze zarówno szanowanemi były. Lecz Angliia wyda nam woynę! Otóż iest do czego wszystkie te mowy zmierzaią. Raz nazywaią Rząd Angielski podziwienia godnym, drugi raz Machiawelskim, iak widzi mi się radzi. Co do mnie aż nadto poważam Anglików, ażebym się miał zgodzić na ostatni wyrok; lecz nie piszę się i na pierwszy, ponieważ oprócz moiey oyczyzny nie widzę nic podziwienia godnego. Jeżeli stan kupiecki lęka się niebezpieczeństw woyny, niechay sobie przypomni iak Anglicy myślą, iak niegdy ieden z ich Królów powiedział: „Odwróćmy niebezpieczeństwo przez woynę, do którey sprawiedliwość naszey sprawy daie nam dostateczny powód.” Angliia zawsze była wierną swoim zasadom. Walczyła zawsze przeciw jakobinizmowi. W r. 1800 zawarła pokóy z Bonapartem, ponieważ ustał Rząd Pięciu (Dyrekto-

ryiatu); ale w krótce zatrwożyła się na nowo, widząc, że Bonaparte sam w sobie połączył jakóbinizm. Ten cudowny Mąż, który Królom wielką dał naukę, nie chciał rewolucyi zniszczyć, ale dla siebie z niey pożytkować. Angliia prowadziła przeciw niemu zapamiętałą woynę i honor Anglii wymaga, aby wiernie zachowała to postępowanie. Powiedziano daley, że Angliia zaymie Kubę, Porto-Cabello i Porto-Rico. Sądzić pewnie można, iż tak wielka potęga, życzy sobie posiadania wysp, które są kluczem do odnogi Mexykańskiey; ale to nie da się uskutecznić bez naruszenia wielu interessów i zrządzenia woyny powszechney. Anglicy nie opanuią Kuby; ale gdyby to nastąpiło, na ówczas dopiero stan kupiecki mogłby podać prośby, któreby skutkowały. Rząd Angielski iest aż nadto światły, ażeby się na podobne niebezpieczeństwa wystawił i ściągnął na siebie woynę Ziednoczonych Stanów północney Ameryki. Ludy zaś Mexyku, które iedynie powstały dla uniknienia nieszczęść rewolucyi Hiszpańskiey i nieładu z zaprowadzoney przez Stany konstytucyi, wróciłyby do swoich zasad. Angliia nie mogłaby przyyść do posiadłości Kuby, iak tylko przez rewolucyią iey mieszkańców. Nie chcą oni bydź ani Anglikami, ani Amerykanami, ani Francuzami, a gdyby im przyszło wybierać, pewnieby woleli bydź Francuzami. Lecz na ówczas tylko rzucą się na łono obcego Mocarstwa, gdy poświęconemi przez Hiszpanów zostawszy, zobaczą na swey wyspie prawodawców z bagnetami. Sądzę, iż dowiodłem dostatecznie, że ieżeli zachodzi dla nas iakowe niebezpieczeństwo, tedy takowe znayduie się tylko w prośbach proszących. Wielki Richelieu nie wahałby się w podobnych okolicznościach przedsięwziąść woyny. Wewnątrz pokonał protestantów, którzy zaprowadzić chcieli rzeczpospolitą, a wspierał ich w Niemczech dla osłabienia Austryi. Co do wypadku woyny polegam na Opatrzności, która upadaiącey Francyi zesłała na pomoc syna Ludwika S. która dozwoliła dźwignąć S. naszą Religią i drzewu prawności wznieść się aż do wysokości cedru Libańskiego. Wnoszę, aby prośba kupców Bordeaux odesłaną została do Ministra spraw zagranicznych, ponieważ dało mi się słyszeć, że ią nawet obcy Konsul podpisał, który nie powinien się do spraw wewnętrznych mięszać. Lecz nakoniec większością głosów utrzymał się porządek dzienny. — W Marselii podpisywana także iest prośba o utrzymanie pokoju.

P. Fievée, lubo roialista, ale przeciwny woynie z Hiszpaniią, wydał pismo pod tytułem: „ O Hiszpanii i zbroynem się wdaniu. „ W wstępie do niego wyraża: Nic nie iest iawnieyszego iak taiemnica potęgi Bonapartego. Każdy Rząd iest mocny w stosunku interessów, które w sobie łączy, a słaby w miarę oddalenia się od nich. Tak Bonaparte przywołał emigrantów, a widząc moc nowych ludów w tak zwanym średniem stanie, wyciągnął z niego wszystkie siły otwieraiąc mu drogę do wszystkich urzędów. Namiętność tylko zgubiła go nakoniec. O Ministeryium Angielskiem w ważney tey sprawie tak mowi: Jeżeli woyna między Francyią i Hiszpaniią będzie przez długi czas woyną zwyczayną lub zdawać się taką będzie, (iak Ministeryium nasze sądzi) tedy Angliia pozostanie neutralną. Jest to systema ś. p. Margr. Londonderry, to iest dozwolić

przeciwnikowi szkodzić sobie tyle, ile sam zechce i może. Ale ieżeli ta woyna przybierze znamię woyny o zasady, w ktorey mniemania staną się orężem, na ówczas Angliia przychyli się do sprzyiaiących niepodległości narodów mniemań; takie iest systema P. Canning. Pomimo wszystkich politycznych ułudzeń Francyia i Angliia są iedynemi Mocarstwami, których istotnym interessem iest, aby Hiszpaniia nie powróciła pod samowolne panowanie; a skoro tak iest, dla czegoż i o co miałyby się poróżnić?

Przyboczna gwardyia Jeneralissima Xcia Angouleme składa się z 200 piechoty i 500 konnicy.

Wynagrodzenie idących w pole officerów iest iak następuie oznaczone: Jenerał porucznik dostaie 6000 Fr. Marszałek polny 4000, pułkownik kapitan, porucznik w piechocie 1200, 600 i 400 Fr. w jeździe 1800, 700 i 500 Fr. — Od 1go Kwietnia będzie woysko iako na stopie woienney będące płacone.

Par Margr. Castellane przywrocił dawną ustawę i na wiele departamentów rozpisał ogromne rekwizycyie dla woyska. Departament wyższey Garony dostawić ma 2000 pociągowych koni.

Onegday rozeszła się na giełdzie wiadomość, że N. Król Hiszpański opuścił iuż Madryt. Podług zaś doniesień od granic ma bydź bardzo chory. Dodaią nawet, że dla tego nie wyiechał, iż oczekiwano na Hr. Abisbal, który ma podróż J. K. M. z 2 do 300 ludzi zasłaniać. Gdyby Król d. 13, a nawet 14 odiechał mielibyśmy już tu wiadomość.

Nietylko z pism publicznych, ale nawet z Donosników (*Petit affiches*) poznać można teraźnieyszy nasz stan. Niemal codziennie powiększa się liczba bankructw.

Pomiędzy 30 Bonapartowskiemi officerami, którzy udaią się z Anglii do Hiszpanii, znaydować się ma przybyły z Ameryki Jenerał Lallemand.

Jenerał porucznik Dupas, Sabauczyk, w woysku naszem służący, który za przeyście naypierwey na czele karabinierów przez most pod Lodi, otrzymał nazwisko walecznego w woysku Włoskiem, umarł w 63 roku życia.

Z Madrytu d. 10 Marca.

N. Król chcąc wszelkiemi sposobami obiawić myśli i uczucia, które go ożywiaią, postanowił, iż pułk Cesarza Alexandra (*) nosić ma na przyszłość nazwisko pułku iedności. Waleczni ludzie składaiący ten pułk, którzy tak dowodną okazali przychylność do sprawy wolności, odstąpią zapewne chętnie nazwiska, które, iakkolwiek było dla nich chlubne, niewypada iednak z powodów politycznych, aby go na dal nosili.

Dziennik *Expectador* donosi: iż w każdym przypadku wychodzić będzie do końca b. m. w Madrycie, a potem tam bez przerwy, gdzie znaydować się będą Stany.

Hr. Abisbal z powodu utrzymania teraźnieyszych Ministrów pisał w imieniu woyska swoiego list do Króla, w którym między innemi dziękuie Monarsze za utrzymanie onychże i zapewnia, że iak obywatele Madryccy, tak woysko gotowem iest poświęcić się na wytępienie nieprzyiaciela, któryby nam wolność wydrzeć usiłował, i wygubienie zdradliwych doradców, którzy dla dopięcia celu swoiego W. K. M. mniemaniom i powadze narodu ubliżaią.

Zaburzenia w Portugalii nie maią ie-

(*) *Był on przez tego Monarchę z poprowadzonych do Rossyi Hiszpanow utworzony i za powrotem do oyczyzny utrzymał nazwisko swoiego dobroczyńcy.*

szcze bydź uspokoionemi, owszem woysko w Oporto, które usiłowano uiąć wypłaceniem zaległego żołdu, sprzyiać ma Hr. Amarante. Do ostatniego przyłączyć się miało do 5000 mieszkańców i opanował twierdzę Chaves.

Od granic Hiszpańskich d. 8 Marca.

Mieszkańcom płaszczyzn 3 północno-wschodnich prowincyy Hiszpańskich zalecono, aby kosztownieysze swoie rzeczy przewieźli do Pampeluny, St. Sebastian lub Santander, gdyż wszystkie te trzy twierdze znayduią się w stanie obrony. Maiętnieysi ludzie, a zwłaszcza kupcy przenoszą się do Koruny.

Jenerał Quesada wydał z St. Jean de Luz dwie odezwy. W pierwszey wzywa Hiszpańskich żołnierzy, którży dzwigaią sromotne iarzmo konstytucyi, aby zrucili ohydne kaydany i przeszli do iego woyska. W drugiey zapowiada mieszkańcom 3 Baskich prowincyy: iż żołnierze S. Ludwika przywrócą tron S. Ferdynanda, a biała chorągiew zagoi zupełnie rany, które nam orzeł przywłaszczyciela zadał. Na dowód iak przyiemny mu iest ten kolor, nosi on i cały iego sztab na lewey ręce białą opaskę, i pragnie aby woysko Francuzkie iako gość spokoynie przyiętem zostało.

Jeden z Hiszpanów przytrzymany został na ziemi Francuzkiey, który namawiał kaprala Francuzkiego, aby z nim udał się do Hiszpanii. Przyznał się natychmiast, iż miał zlecenie namawiania Francuzów do zbiegowstwa i pokazywania im drogi.

Z Perpignanu d. 10 Marca.

Dowodcy woyska wiary Cagoles, Montane, &c. weszli przed kilku dniami do Hiszpanii, ale zwrócili się zaraz za pokazaniem się kilku oddziałów konstytucyynego woyska. Baron Eroles ma teraz główną kwaterę w St. Lorenz de la Salanque i trudni się ciągle urządzeniem swoiego korpuru.

Z Baiony d. 12 Marca.

Jenerał Guilleminot, naczelnik głównego sztabu woyska Pireneyskiego, przybył tu onegday. Coraz więcey posuwa się woyska ku granicy Hiszpańskiey i za parę dni stanie tam do 10,000 ludzi obozem. Most na rzece Bidassao musi bydź do 28 b. m. ukończony.

Zapewniaią, iż Xże Angouleme nim założy tu główną swoię kwaterę pierwey woysko z lustruie i całą linią obiedzie.

Wychod mieszkańców z Katalonii iest teraz liczniejszy niż dawniey.

Podczas potyczki konstytucyynego woyska z Mirallesem pod Pont de Raventi, przeszło z konstytucyynego woyska 2 officerów do woyska wiary.

Przykre powietrze i śnieg na gorach wstrzymuią ruch woyska i uciążaią dowozy.

W potyczce pod Roncal poymany został przez konstytucyyne woyska Armengot, który dawniey zabił Pułkownika Carahugo, i do Pampeluny poprowadzony został.

Wszystkie tu przychodzące doniesienia potwierdzaią, iż korpus Bessieres iest rozbity. Jedna z iego kolumn z 700 ludzi rzuciła się do Arragonii, którey w potyczce d. 21 z. m. konstytucyyne woyska zebrały 300 ludzi i do Sarragossy odesłały.

Z Tuluzy d. 14 Marca.

Jedna z gazet tuteyszych zawiera następuiący podział i przeznaczenie Pireneyskiego woyska: Pierwszy korpus pod-

rozkazami Xcia Reggio, składa się z 4 dywizyy (pierwsza pod Hr. d'Autichamp; 2ga pod Hr. Bourck; 3cia pod Hr. Obert; 4ta z pierwszey dywizyi dragonów pod Baronem Custex.) Korpus ten wkroczy do Hiszpanii przez Baionę, wezmie kierunek ku Vittoria, Burgos i Madrytowi, przytchnie do drugiego korpusu i poszle na przód woyska wiary pod Quesada. Drugi korpus pod Hr. Molitor, składa się z 3 dywizyy. Pierwszą dowodzi Hr. Loverdo, drugą Vicehrabia Phamphile-Lacroix, a 3cią z drugiey dywizyi dragonów Vicehrabia d'Omont. Ten korpus wniydzie do Hiszpanii z St. Jean-Pied-de Port, uda się do Pampeluny i oprze się o trzeci korpus. Trzeci korpus pod Xciem Hohenlohe, składa się z 3 dywizyy. Wniydzie przez Oleron i Jacca do Hiszpanii, uda się ku Huesca, Barbastro i Saragossie i zostawać będzie w związku przez Siguenza z pierwszym, a przez Lerida z czwartym korpusem, który pod Hr. Curial składać się będzie z 30,000 ludzi. Dywizyia odwodowa składaiąca się z 3600 głów gwardyi pieszey i 2000 konney pozostanie w Vittoria Logrono, &c.

Z Londynu d. 21 Marca.

W niższey izbie Parlamentu wniesiono, aby zmarłemu Admirałowi Hr. St. Vincent, równie jak Admirałowi Duncan wystawione były kosztem publicznem pomniki. D. 18 wprowadził P. Wilberforce prośbę od Kwakrów względem powolnego zniesienia utrzymywania niewolników w osadach Angielskich. Prośba odczytana została, nakazano ią drukować i pomiędzy członkami rozdać.

W wyższey izbie na onegdayszem posiedzeniu Margr. Lansdown w zabranym głosie wyraził: Dowiaduię się, że zacny Hrabia (Minister Liwerpool) i Rząd Królewski ubolewaią nad nieszczęśliwym teraźnieyszym stanem, albo raczay nad spełźnieniem układów, i że wszystkie tyczące się tego przedmiotu pisma myślą w krótce izbie przedstawić; co do mnie, sądzę, iż oyczyzna i Parlament maią prawo żądać iak nayprędzey takowego udzielenia. Gdy tyle upłynęło czasu, nie pozostaie zatem izbie, iak uważać powyższe pisma za historyczne dowody. Gdy nadto wedle urzędowych oświadczeń, zniknęła iuż wszelka nadzieia utrzymania w Europie pokoiu, Parlament ciekawy iest wiedzieć iakie kroki przedsięwzięte były do utrzymania onego. Wzywam przeto zacnego Hrabiego aby rzeczone pisma złożonemi bydź mogły przed świątecznem spoczynkiem, iżby zaraz po świętach rozpocząć się mogło ich roztrząsanie.

Hr. Liwerpool odpowiedział na mowę Margrabi Landsdowne iak następuie: Że słudzy J. K. Mści obowiązanemi są udzielić izbie wszystkie pisma tyczące się układów z Francyą i Hiszpaniią, wraz z obiaśnieniami względem polityki, iaką Rząd J. K. Mci. zachował, zgadzam się z zacnym Margrabią. Ażeby iednak owe wyiaśnienia były gruntowne, trafne i zupełne potrzeba czasu, nie z osobistych względów, ale z powodów politycznych. Zacny Margrabia zdaie się mniemać, iż wszelka nadzieia przyiacielskiego poiednania źnikneła i wszelkie w tey mierze kroki ustały; ieżeli takie iest iego mniemanie, tedy źle iest informowany; ia wyraziłem, iż nadzieie, ktore ia i inni mężowie mieli, znacznie się zmnieyszyły, ale nie zgadzałoby się z prawdą twierdzić, że wszelka nadzieia upadła. Nim izba odroczy się na święta, spodziewam się od

J. K. Mci rozkazu do udzielenia izbie Lordow pism powyższych.

Parlament pragnie wiedzieć iak nayprędzey osnowę pism tyczących się układów względem zapobieżenia woynie, a publiczność wyraża życzenie, iż ieżeli nie wesprzemy Hiszpanów na lądzie, abyśmy przynaymniey nie dopuscili Francuzom attakowania ich z strony morza, czego przy przeważaiącey naszey sile morskiey bardzo łatwo dokazać możemy.

Pisma, które Rząd onegday z Madrytu od Lorda Fitzroy Sommerset odebrał, potwierdzaią, iz Ministeryium Hiszpańskie zabrało kassę publicznego kredytu. Dodać tu możemy (wyraża gazeta Sun) iż przy odeyściu ostatniego doniesienia z Madrytu Ministrowie wygotowali iuż listę osób, ktore przyłożyć się maią do przymuszoney pożyczki.

Dziś przybiegł także goniec z Madrytu, ale nie przywiozł poźnieyszych doniesień, iak do 10 Marca.

Gazeta Ministrowska Goniec zawiera co następuie: "W. Brytaniia patrzałaby z pociechą, gdyby zamiary pragnącego woyny stronnictwa nie były skutkiem uwieńczone. Stronnictwo to szuka swoiego usprawiedliwienia w ohydzeniu Francyi i innych Europeyskich Rządów. Musi zdobywać się na wszystkie wyrzuty i obelgi, miotać przekleństwa i nayobrzydliwsze kłamstwa, w mawiać w poddanych wszystkich Rządów, z któremi żyiemy w pokoiu bunt i zdradę, dla zrządzenia nakoniec powszechney anarchii. Taki iest iego zamiar, niechay się iak chce maskuie. Dwanaście lat była Hiszpaniia świecącą wieżą, ktora rzucała promienie światła na pogrążaną we śnie Europę, gdy wyniszczone ludy spokoynie, ale z gniewem dzwigały iarzmo. Nakoniec nadszedł dzień wybawienia dla Hiszpanii; wszyscy wzdychaiący do wolności wznosili do Nieba modły za Hiszpaniią. Teraz iest Hiszpaniia cierniem w oczach tych, ktorzy przez iey przykład utracili swoie panowanie. Rewolucyoniści wszystkich kraiow sprzyiaią teraz Hiszpanii, w nadziei widzenia tego kraiu wyniesionego na narzędzie ułatwiaiące ich widoki, iak dawniey służyć miał za przykład do ugruntowania prawdziwey wolności i ustalenia prawności. Lecz pewnie się ich zamiary nie spełnią."

D. 14 b. m. umarł tu w Turwille nad Tamizą Jenerał Dumouriez w 83 roku życia. Wodz ten zostawał w początkach rewolucyi Francuzkiey na naywyższym szczycie chwały. Woienne iego czyny zdobiły długo historyią; imie iego było długo magnesem, który tysiące do siebie pociągał, wszelako umarł na wygnaniu. Był on otwarty, czuły, posiadaiący wiele nauki i wesoły. Jego pamiętniki, które poprawne i uzupełnione po iego śmierci drukowane bydź maią, rzucą wiele światła na nie ieden historyczny przedmiot.

Listy z Oporto pod d. 2 b. m. donoszą, iż zrządzone przez Hr. Amarante powstanie wcale nie iest znaczącem. Tylko w Villa Real, Chaves i Pezo de Regoa w prowincyi Trasos Montes zdaie się zachodzić nieukontentowanie. W Braganza nie chciały woyska słuchać iego wysłańców, odrzuciły iego listy i odezwy. W prowincyiach Pinho Douro i Beira panuie nayzupełnieysza spokoyność.

Gazeta Morning Herald umieściła list z Paryża zawieraiący między in-

nemi: "Prawie wszyscy należący do fanatycznego stronnictwa, wyiąwszy nayzacięttszych, pragną aby Rząd nasz niemieszał się do spraw Hiszpańskich, i słychać nawet, iż N. Król i Hr. Villele spodziewaią się, iż pośrednictwo Anglii poda sposobność do uniknienia woyny. Sądzą, iż gdyby teraźnieysze Ministeryium Hiszpańskie oddalone i inne mianowane zostało, możeby się Rząd Francuzki nakłonił do odnowienia zerwanych układów.,,

Gazeta Times wspominaiąc o pogłosce, że 30 officerów Francuzkich popłynęło z Tamizy do Hiszpanii, dodaie, iż okręt, który tych zdrayców powiozł, naiął tuteyszy ajent Descamidos Madryckich.

Parlament wyznaczył na teraźnieyszy rok instytutowi publicznemu do szczepienia krowiey ospy 3000 Fs. Doktorowi Jenner, który tę ospę wynalazł 5 miliiony ludzi są mu winni życie i zdrowie, wystawiony bydź ma pomnik.

Akcyioniści banku na półroczną dywidendę zysku dostaną tą razą zamiast 5 tylko 4 od sta.

Z Stambułu d. 28 Lutego.

Lord Strangford, Poseł Angielski, miał u W. Sułtana posłuchanie. W kilka dni potem nastąpił wielki dywan, na którym roztrząsano iego wnioski i postanowiono zbliżyć się do Rossyi. Reis Effendy oświadczył potem Lordowi Strangford, iż Tureckie Ministeryium gotowe iest ponowić związki z Rossyią. Lecz urzędowa odpowiedź ieszcze nie nastąpiła, i skoro nastąpi, wysłanemi zostaną nadzwyczayni gońcy do Wiednia i Londynu.

Uzbroiania czynione tu są ciągle, i Porta zwraca znowu swoy wzrok na Peloponez.

Z Raguzy d. 3 Marca.

Do Lesina zawinął dnia 28 Lutego okręt, który przywiozł wiadomość, że wszystkie twierdze w Morei, które znaydowały się ieszcze w rękach Tureckich, kapitulować miały d. 20 Lutego. Potwierdzenia tey wiadomości oczekiwać należy.

Z Bruxelli d. 20 Marca.

Ninieysze zgromadzenie Stanów jeneralnych będzie zapewne w przyszłym tygodniu rozwiązane. — Druga izba ma iuż tylko do roztrząsnienia proiekt względem opłaty portowey i 16, 17 i 18 tytuł kodexu cywilnego; druga izba w krótce także swoie czynności ukończy.

Proiekt zrobienia kanału z Charleroy do naszego miasta, dla ułatwienia dowozu węgli, zapewne teraz uskuteczniony zostanie. Minister Waterstaat ma uczynić potrzebne rozpoznanie i wygotować plany.

Słychać, iż N. Królowa nasza przedsięweźmie tey wiosny podróż do Berlina, a Królewicowa Następczyna tronu uda się do wód Emskich.

Piszą z Londynu (wyraża dziennik Wyrocznia,) iż urządzany przez Jenerała Roberta Wilson w Anglii legiion z cudzoziemców, na którego czele udać się chce do Hiszpanii, wynosi iuż do 3000 głów.

Skazany za wielożeństwo na ciężkie prace, a przez N. Króla Francuzkiego ułaskawiony Jenerał Sarazin popłynął do Portugalii.

Od granic Francuzkich piszą, iż woyska ciągle ieszcze idą ku granicom Hiszpańskiem. W większey części twierdz Flandryyskich gwardyia narodowa dla braku liniiowego woyska odbywać musi straże.

DODATEK
DO Nro 29.
GAZETY KRAKOWSKIEY
Z KRAKOWA DNIA 9 KWIETNIA 1823 ROKU WE SRODE.

— *Z Krakowa.* —

Na posiedzeniu Towarzystwa Dobroczynności dnia 6 Kwietnia r. b. Prezyduiący zdał sprawę z wpływów w czasie zimowego ziazdu. Wyraził oraz dziękczynienie tym wszystkim, którzy talentami i ofiarami przykładali się, i siodmy iuż rok od zawiązania Towarzystwa Dobroczynności licząc, stałey Opieki dla nędzy ludzkiey niezachwianey gorliwości daią dowody.

Aże Ofiara JW. Jenerała Paszkowskiego odznacza się pomiędzy innemi ofiarami, gdyż ten Szanowny Mąż, pomimo pożaru ognia, którym dotknięty został, wniosł do kassy Towarzystwa tysiąc złotych. Nieobrazi zapewne skromności tego Cnotliwego Męża, gdy Czyn ten wiadomym Publiczności uznaiąc Towarzystwo w Roczniku go swym zapisało i wskutku Uchwały w Gazecie Kraiowey umieścić postanowiło.

Z Rzymu d. 12 Marca.

Oyciec S. odbył d. 10 b. m. tayny konsystorz, na którym mianowanych zostało 12 Kardynałów, wszyscy z Włoch i Rzymu. Do mianowania na dal zostawił Oyciec S. ieszcze 11.

Kardynał Sekretarz stanu Consalvi tak bardzo zachorował, iż zachodzi obawa o iego życie. Jeżeliby stan iego choroby bardziey się ieszcze pogorszył, sądzą, iż Kardynał Spina obeymie iego urząd.

Prałat Tomasz Bernetti, jeneralny dyrektor policyi, pośpieszył do zagodzenia kłotni między żandarmem i szewcem; lecz ostatni pchnął go w piersi sztyletem, i Dyrektor umarł za kilka chwil na swą ranę.

Od brzegów Menu d. 25 Marca.

W kraju Schwarzburg - Sondershausen zniesiony został ustawiony w r. 1814 landszturm, a na to mieysce urządzono policyyną milicyią. W miastach nosi ona nazwisko woyska mieyskiego, a po wsiach milicyi wieyskiey. Należą do niey wszyscy mieszkańcy od 26 do 45 lat i nawet oddaleni ze służby żołnierze do 35 lat. Wyiętemi tylko są w publiczney służbie będące osoby, lekarze, chirurdzy, uczeni kupcy i aptekarze, właściciele dóbr rycerskich i ich synowie, dzierżawcy znacznych dóbr, artyści i robotnicy w Xiązęcych fabrykach, wszyscy służący i ci wszyscy, którzy 20 talarów złożą do kassy z którey zastępowane są potrzeby milicyi. Tak woysko mieyskie, iako i wieyska milicyia obiera składaiących się z kapitanów, i poruczników swoich oficerów i podofficerów, którzy iednak pisać u-

mieć muszą. Kapitani maią tylko stopień podporuczników, a porucznicy feldfeblów. Mundur każdy sobie sprawi, który składać się ma z granatowey sukni z niebieskiem kołnierzem, sieraczkowych pantalonów i niebieskiego w paski kołpaka.

D. 2 b. m. nowo narodzony Następca tronu Wirtembergskiego został ochrzczony i otrzymał imiona Karol Fryderyk Alexander. Obecnemi chrzestnemi oycami byli owdowiała Królowa i inne członki rodziny Królewskiey, a pomiędzy nieobecnemi Cesarz Rossyi, iego Matka, bracia i siostry i W. Xiężna Alexandra. Przy chrzcie znaydowały się także członki wydziału stanowego. Z powodu tego obrzędu posłał Król 500 Zr. domowi sierot, a Królowa 200 w imieniu Następcy tronu.

Przy Seeburg w kraiu Wirtembergskim w urzędzie Urach odkryto przy łamaniu kamienia wielką iamę pięknie ukalcinowaną. Ma do 60 stóp wysokości, a do 150 długości, ile dotąd ią zwiedzono.

Dnia 1 Kwietnia Król Bawarski, a nazaiutrz małżonka iego z całą rodziną Królewską poiadą do Drezna, dla odwiedzenia Króla Saskiego. W środku zaś miesiąca Maia powrócą do stolicy swoiey przez Bamberg i Norymbergę.

Budowa nowego teatru w Minchen ma bydź niewątpliwie ukończona dnia 27 Maia 1824 roku, na rocznicę urodzin Króla, i w tedy ma bydź dane pierwsze wystawienie.

Czyszczeniem piasku maiącego w sobie części złota, a znayduiącego się w Renie, trudniło się w zeszłym roku w Wielkiem Xięztwie Badeńskiem 136 ludzi, którzy zebrali 1626 Karatów i 19 granów, czystego złota, za co dostali 8113 zł. Niemieckich i 38 kraycarów. — Od roku 1812 do 1820 biorąc średnią ilość wydobywano corocznie złota 948 Karatów 10 granów, a w roku 1821 wydobyto go 1117 karatów i 25 granów. Do tego pomyślnego skutku posłużyło zapewne nowe urządzenie, aby za karat płacono po 5 złotych Niemieckich; dawniey zaś dawano 3 złote i 30 kraycarów.

Dnia 17 b. m. rozpoczął się w W's-baden seym Xięztwa Nassauskiego. Minister Stanu, Hrabia Marschall, miał mowę zagaiaiącą, w którey oświadczył, iż uchwalone podatki nie wystarczyły na potrzeby kraiowe, i że dla tego nie można się spodziewać zmnieyszenia podatków.

Z Szwaycaryi d. 19 Marca.

Od pokazania się Pani Krüdener w w Szwaycaryi wioska w Zurichskim kantonie Wildispuch stała się stekiem pobożnisiów z wielu okolic. Tak zwane ziawienia i łamania ściągały tam osoby obłąkanego umysłu i częstokroć słyszeć się dało o scenach, które tylko w domach obłąkanych zachodzić zwykły. W zeszłym tygodniu ponowiły one się do tego stopnia, iż uznano bydź potrzebą uwiadomienia o nich Amtmana. Lecz ten musiał kazać wyłamać drzwi domu, w którym się działy, i znalazł w nim wszystko wewnątrz zburzone, piece, podłoga, ściany po obalane, a ludzi w takim stanie, że przystoyność nie dozwala go opisać. Po przedsięwzięciu stósownych środków sądzono rzecz za ukończoną, gdy w kilka dni potem ponowiła się podobnaż scena, i to w takim stopniu, że oburza ludzkie czucie. W nocy na 15 b. m. weszła do iednego domu fanatyczka kobieta, udaiąc, iż po-

kazał iey się Napoleon i wyznał, że był istotnym Antichrystym; że Opatrzność wybrała ią, aby za iego grzechy odpokutowała i swoią śmiercią 1000 dusz z Czyszcza wybawiła; lecz trzeciego dnia zmartwychwstanie. Prosiła zatem swoich braci i siostry, aby ią ukrzyżowali. Ludzie ci w szaleństwie bycia wykonawcami rozkazu Naywyższey Istoty, przystąpili aktualnie do ukrzyżowania. Rozciągnęli nieszczęśliwą na ławie, przybili nogi, ręce i piersi gwoździami, a gdy nietylko nie czuła bólu, ale za każdem przybiciem okazywała radość z swoiego męczeństwa, dopełnili ostatniego iey zlecenia, wbili iey żelazny klin pałką w głowę, i tak zakończyła życie. Zmartwychwstanie naturalnie nie nastąpiło. Nakoniec musiano Xiędzu donieść o śmierci, który uwiadomił o tem Amtmana, a ten rozkazał winnych w liczbie 6 osób uwięzić. Podług wiary godnego doniesienia padła ieszcze inna osoba ofiarą tego szaleństwa. Dochodzona iest teraz rzecz, lecz obwinieni nie okazuią naymnieyszego żalu, owszem tak są spokoynego umysłu, iak gdyby naypięknieyszy czyn wypełnili.

W Szwaycaryi znaydować się ma do 2000 Greków, którzy, gdy im nie wolno ani przez Francyią, ani przez Włochy do swey oyczyzny powrócić, chcą z Niderlandów odpłynąć.

Z Minchen d. 17 Marca.

Wczoray Hr. Woronzów Daschków miał zaszczyt złożyć J. K. Mci list wierzytelny iako nadzwyczayny Poseł i pełnomocny Minister N. Cesarza Wszech Rossyy.

W Ministerstwie skarbowem zachodzi teraz wielka czynność, która zdaie się mieć związek z naradami handlowego Kongressu w Darmsztadt.

Z Frankfortu d. 22 Marca.

C. K. Austryiacki Minister stanu, Hr. Buol - Schauenstein, przybył tu wczoray.

Podług listu z Drezna piękna wieś Marcoliniego przy Hasterwitz kupioną bydź miała dla Króla Neapolitańskiego, który iak głoszą obrał sobie na przyszłe mieszkanie Drezno.

Dnia 8 Kwietnia 1823.
Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	17	15	16	15	16	—	15	—
— Żyta	17	15	16	—	15	—	—	—
— Jęczmienia	13	—	12	15	12	—	—	—
— Owsa	9	—	8	15	—	—	—	—
— Jagieł	28	—	27	—	24	—	—	—
— Grochu	18	—	17	—	16	—	—	—
— Rzepaku	30	—	28	—	—	—	—	—

W Gdańsku dnia 25 Marca.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od	Złp.	540	do	760.
Żyta	—	—	480	—	500.
Jęczmienia	—	—	360	—	400.
Owsa	—	—	280	—	300.
Grochu	—	—	400	—	440.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 7 Kwietnia.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant	Złp.	20	gr.	10
— detto Cesarski . . .	—	20	—	
Fryd. Pruskie	—	—	35	—	—
Luidor	—	37	—	—
Złoto frankowy	—	33	—	—
Szeiny Wiedeńskie za 100	—	228	—	—
Złoty ryński Szeinami .	—	1	—	22

UWIADOMIENIE

O wielkiey na Dobra Lotteryi w Wielkim Xięztwie Hesko - Darmstadtskim.

1) Na wielkie dziedziczne państwo Engelthal pod Frankfortem nad Menem leżące, sądownie 586,400 Zr. oszacowane.

2) Wielka dziedziczna wieś Schell-

feld, nie daleko od Frankfortu nad Menem będąca, sądownie 176,359 Zr. oszacowana.

3) Podobnież sądownie oszacowana inna wieś 69,955 Zr.

4) Piękny nader i wielki Dom wieyski z ogrodem o godzinę drogi od Frankfortu nad Menem leżący, 13,500 Zr. szacowany. Daley około 8000 losów w pieniądzach wygranych, iako to 50,000 Zr. 40,000 Zr. i t. d. ogołem 169,000 Zr.

Stawka na ieden los iest Zr. 12 kr. 30.

Ciągnienie będzie publiczne w Darmstadt. Plan, który rozdaie się bezpłatnie obiaśnia obszerniey o wygrywaiących losach, których dostać można po Zr. 12 kr. 30 u

J. G. *Winckler*, w Frankforcie nad Menem.

Teatr Narodowy.

Na żądanie we Czwartek d. 10 Kwietnia dana będzie Komedyia w 3 aktach orginalnie wierszem napisana, pod nazwiskiem *Pan Geldfhab* czyli *z Panoszony Przybysz*, po którey nastąpi Opera w 1 akcie orginalnie napisana z Muzyką B. Bogońskiego, pod nazwiskiem *Leśniczy w Puszczy Kozienickiey*, Komedyia pod nazwiskiem *Pan Nowina* czyli *Dom Pocztowy*. Przez Afisz ogłoszona sztuka na niedzielę to iest dnia 13 Kwietnia odłożaną została.

W następuiący Wtorek to iest d. 15 Kwietnia 1823 na Benefis JPana S. Zaleskiego, dana będzie Opera w iednem obszernym Akcie z Muzyką J. Elsnera pod tytułem *Sniadanie Trzpiotów*, poprzedzi Komedyia z francuzkiego przez A. Żołkowskiego przekładana *Małżonkowie przed Slubem*, czyli *Oni są u siebie*.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 28 Ciągnieniu dnia 9 Kwietnia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

88. 5. 79. 47. 71.

DONIESIENIA.

Niżey podpisany będąc przez Wysoki Senat Rządzący Pisarzem Aktowym Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręgu pod dniem 7 Grudnia 1822 roku mianowany, ma honor zawiadomić Szanowną Publiczność, iż rozpoczął Urzędowanie swoie zakładaiąc Kancellaryią przy ulicy Kanowney Nr. 169 w Domu W. JX. Kanonika Ludwika Hrabi Bystrzonowskiego.

Leo z Pszczołek Rawicz Pszczółkowski.

W dniu 11 Kwietnia r. b. 1823 o godzinie 9tey z rana w Krakowie na Kazimierzu w żydowskim mieście pod L. 59 odbędzie się w drodze exekucyi Sądowey licytacyia zatradowanych ruchomości iako to: sabaśników, sprzętów domowych, cyny, czapek złotych żeńskich, Książek Hebrayskich, towarów bawełnianych za gotową zapłatę. — W Krakowie d. 8 Kwietnia 1823 r.

H. Salomoński, Kom. Sąd.

Dnia 11 b. m. i r. i następnych dni o godzinie 9 ranney, na Stradomiu przy Krakowie pod L. 15 odbędzie się sprzedarz publiczna różnych ruchomości to iest: stołów, kanap, pościeli, landszaftów, zegarów, garderoby różney, i t. p. sprzętow, — W Krakowie d. 7 Kwietnia 1823.

T. Jarzyński, Kom: Sąd:

Podaie się do wiadomości, iż Apteka pod Złotym Karpiem przy ulicy Floryańskiey exystuiąca, opatrzona w wszelkie materyiały i potrzebne rekwizyta, maiąca oraz Przywiley, iest każdego czasu z wolney ręki do sprzedania. Ktoby sobie przeto życzył nabycia oney, zechce się udać do właścicielki, mieszkaiący w Rynku pod Nrem 493 na pierwszem piętrze.

Podpisany Kurator zawiadomia ninieyszym Sukcessorów Franciszka Czwierzewicza Franciszka Kwiatkowskiego i Dominika Nonasta nieobecnych, iż Spadek powyżey powiedzianych Czwierzewiczu Kwiatkowskim i Nonaście w Kraiu tuteyszym otwarty iest. — W Krakowie dnia 25 Marca 1823 roku.

Ig. Rogoiski, Kurator.